

Educatie

Bronsmetallurgie, experimenteel en educatief Een vooraankondiging van een internationale workshop

Jeroen Flamman en Ernest Mols

In de zomer van 1998 zal er op het terrein van het Haags Buitencentrum voor natuur- en milieueducatie te Wilhelminaoord van 10 tot en met 15 augustus een internationale workshop voor bronsmetallurgie worden georganiseerd. Het idee om in Nederland een dergelijke workshop te organiseren werd door initiatiefname van Ernest Mols verder uitgewerkt. Hij kwam op het idee na een bezoek aan een vergelijkbaar 'brons-seminar' in Duitsland. Persoonlijk is Mols al zo'n 25 jaar -naast zijn werk als docent bij het Buitencentrum- actief als experimenteel archeoloog en sinds 15 jaar houdt hij zich actief bezig met onder andere het gieten van bronzen voorwerpen zoals dat in de bronstijd vermoedelijk ook gebeurde.

Binnen de VAEE is mede door zijn inzet een werkgroep brons ontstaan, waarvan de leden regelmatig ervaringen uitwisselen, gezamenlijk experimenten uitvoeren en deelnemen aan internationale symposia. De resultaten die zij *Afb. 1. Gieten van brons in een mal* daar de afgelopen jaren mee geboekt hebben

dit Bulletin staat afgedrukt. Daarnaast is er de laatste jaren ook in andere prehistorische openluchtmusea en educatieve terreinen (Eindhoven, Lelystad, Themapark Archeon) ervaringen opgedaan met het gieten van bronzen voorwerpen.

Experimentele archeologie is één van de methoden waarmee archeologen een hypothese over het verleden kunnen toetsen. Heeft een experiment eenmaal dit doel bereikt, dan kan ze ook worden gedemonstreerd aan een breder publiek. De activiteit is dan van experimenteel handelen overgegaan naar vakbekwaam handelen. Het archeologische experiment kan op deze wijze een bijdrage leveren aan een meer verantwoorde beeldvorming over het verleden.

De workshop heeft een tweeledig doel. Enerzijds een wetenschappelijk doel, namelijk het toetsen van hypothesen over de pre- en vroeghistorische bronsmetallurgie door middel

zijn onder andere beschreven in het artikel dat in

van experimenten. Anderzijds is er een edu-

catief doel, namelijk het uitdragen van die nieuw verworven kennis. De doelgroep bestaat uit mensen uit geheel Europa; experimenteel archeologen die hun kennis en ervaring door middel van experimenten willen verrijken en archeologen, educatieve medewerkers van musea, opleidingsinstituten, universiteiten en andere belangstellenden die hun kennis op dit gebied willen uitbreiden.

De workshop bestaat uit twee gedeelten, een experimenteel en een educatief deel. In het eerste werken experimenteel archeologen aan hun eigen proefondervindelijke onderzoek en in het tweede fungeren zij als docenten.

Voor het uitvoerende, experimentele gedeelte zullen mensen worden benaderd die actief bezig zijn met bronsgiettechnieken uit het verleden. Het voornaamste doel hiervan is een beter inzicht te krijgen in de wijze waarop bronzen voorwerpen, materialen en gereedschappen werden vervaardigd en gebruikt. Inschrijving staat open voor personen en kleine werkgroepen die werken aan een eigen onderzoek. Van hen wordt verwacht dat zij gedurende het educatieve deel van de workshop hun ervaringen en "meesterschap" demonstreren aan de deelnemers van het educatieve gedeelte.

Het educatieve gedeelte staat open voor mensen die vooral beroepsmatig bezig zijn met de overdracht van kennis over de bronsmetallurgie van bronstijd tot middeleeuwen. Het programma is daarmee met name gericht op het onderwijs en de educatieve diensten van musea in geheel Europa. Het is de bedoeling door actieve deelname aan de demonstraties ervaring op te doen met diverse aspecten van pre- en vroeghistorische bronsmetallurgie.

De workshop vindt plaats van maandag 10 augustus tot en met zaterdag 15 augustus. Van maandag tot en met woensdag wordt voornamelijk aandacht besteed aan het experimenteel onderzoek. De deelnemers bouwen hun eigen experimentele opstelling op en voeren hun onderzoek uit. Van woensdag tot en met zaterdag komt voornamelijk het educatieve gedeelte van de workshop aan bod. In variërende werkgroepen krijgen de deelnemers verschillende technieken gepresenteerd en/of voeren ze uit. Op vrijdagmiddag zal er een open middag zijn waarbij aan overige belangstellenden de diverse vaardigheden zullen worden getoond.

De organisatie zal in handen zijn van de medewerkers van het Buitencentrum in samenwerking met de VAAE. Contactpersoon en coördinator van de workshop is Ernest Mols. De

voertaal tijdens de workshop zal Engels, Duits en/of Frans zijn, afhankelijk van de voorkeur van de meeste deelnemers. De resultaten van de workshop, zowel experimenteel als educatief, zullen worden gepubliceerd zodat zij toegankelijk worden voor een groter publiek.

Voor informatie over deelname aan de internationale workshop bronsmetallurgie, te houden van 10 tot en met 15 augustus 1998 te Wilhelminaoord, kunt u zich wenden tot dhr. Ernest Mols. Ook andere vragen op het gebied van bronsmetallurgie, zowel theoretisch als praktisch, kunt u aan hem richten.

Adres: dhr. E. Mols
St. School in Bos en Landschap
Haags Buitencentrum voor natuur- en milieueducatie
Kon. Wilhelminalaan 24
8384 GH Wilhelminaoord

tel.: 0522-381267 (werk)
0521-592005 (privé)